

מגילת אסתר

כתה י"ב
מרת. גרובער

מגילת אסתר

לפני יותר משלשת אלפים שנה, שבעים שנה אחרי שגלו בני ישראל לבבל, עלה מלך חדש למלכות פרס ומדי. אחשורוש התחיל למשול אחרי נפילת כורש מלך פרס שמלך אחרי המלכים הבבלים – נבוכדנצר, אויל מרודך, ובלשצר (אביה של וסתי).

”כי לפי מלאת לבכל שבעים שנה אפקד אתכם.”

ה' אמר לירמיהו הנביא שאחרי שבעים שנה של מלכות בבל הוא יפדה בני ישראל מגלותם.

אחשורוש טעה בחשבונו (כמו שבלשצר חמיו טעה בחשבונו), וחשב שכבר נגמרו שבעים שנה ועוד לא נגאלו ישראל. אולי האלקים שלהם כועס עליהם ולא רוצה לגאלם. הוא החליט שאם לא נגאלו ישראל עד עכשיו שוב לא יגאלו, ואין לא לפחד שיפול מלכותו בהרמת קרן ישראל. לכן עשה משתה מפואר לחגוג את הניצון שלו.

פרק א' - משתה אחשורוש -

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהודו ועד כוש
שִׁבְלֵ וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה: [פסוק א']

- העבירי קו מתחת למלים שנראות מיותרות.
 - איך מפרש רש"י מלים אלו?

 - מאיזה מלה דייק שלא היה אחשורוש מזרע המלוכה אבל מלך מעצמו?

 - מלאי את החסר: אחשורוש מלך על _____ מדינות באותו הכח שיש לבן אדם המולך מ _____ ועד _____ שנמצאות זו אצל זו.
 - רש"י כתב שאחשורוש מלך מהודו ועד כוש כמו ששלמה המלך מלך על כל העולם.
 - עבר הנהר מ _____ עד _____.
1. כתבי בלשון הפסוק: שנתקיים מלכות אחשורוש ביזו? [פסוק ב']

2. מהו שם עיר הבירה של אחשורוש מלך פרס ומדי?

3. באיזו שנה למלכותו עשה אחשורוש משתה לכל שריו ועבדיו? [פסוק ג']

4. מי הם "הפרתמים"? (רש"י)

5. לכמה ימים נמשך המשתה הראשון? [פסוק ד']

6. לכמה ימים נמשך המשתה לכל העם בשושן? [פסוק ה']

7. "גנת" = גן של _____

8. "ביתן" = גן של _____

9. באלו תיאורים מתארים הפסוקים את "עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו"? (בחרי 4:

לבגדים, למטות ורצפאות, לכלים, או ליין) [פסוקים ו', ז', ח']

10. מנין בלשון הפסוק שהכלים היו שונים זה מזה?

11. מהו פירושו של רש"י על "ויין מלכות רב" לפי הפשט? לפי הדרש?

12. האם בזאת הסעודה היו כופין את המסובין לשתות, ומנין? [פסוק ח']

13. תסבירי "יסד המלך על כל רב ביתו".

14. "על כל רב ביתו" מי הם שרי הסעודה? (3)

מה עששה ושתי בזמן שערך אחשורוש את המשתה? [פסוק ט']

15. מה בקש אחשורוש ביום השביעי כטוב לבו ביין? [פסוק י', יא']

16. לפי רש"י: איזה יום היה "יום השביעי"?

מדוע התרגז (כעס) אחשורוש? [פסוק יב']

מה בקש המלך מ"החכמים יודעי העתים" [פסוקים יג', יד', טו']

17. מע יעץ ממוכן לאחשורוש? [פסוק יט']

18. מה היה תגובת אחשורוש לעצת ממוכן? [פסוק כא']

19. מה היה נכתב בספרים ששלח אחשורוש למדינות מלכותו? [פסוק כב']

20. מאיפה רואים "מדה כנגד מדה" בפרק זה? (נקודות נוספות)

פרק ב' - מלכה חדשה -

1. מה קרה לאחשורוש לאחר שנתפיים ("כשך חמת המלך")?

2. מה יעצו לו משרתיו? [פסוק ב']

3. מי היה שומר הנשים? [פסוק ג']

4. מי הוא "איש יהודי" ולמה נקרא בכינוי זה? [פסוק ה']
מה היחוס שלו?
מאיזה שבט היה?

5. איך הגיע מרדכי לבבל? [פסוק ו']

6. מהו הקשר המשפחתי בין אסתר למרדכי? [פסוק ז']

7. על איזו מלים רבותינו פירשו "לבית, לאשה"?

8. על מי נאמר: "ויבהל את תמרוקיה ואת מנותיה"? [פסוק ט']

9. הסבירי: "ויבהל".

10. איזו שני דברים צוה מרדכי על אסתר שלא תגיד? [פסוק י']
מדוע הקפיד מרדכי על זה?

11. מהו פירושו של "תר" לפי רש"י? [פסוק יב']

12. אע"פ שלא בקשה אסתר כלום, מה כתוב עליה? "ותהי....." [פסוק טו']

13. למשך כמה שנים נשאר אחשורוש בלי מלכה? [פסוק טז']

14. "והנחה למדינות עשה": מה עשה אחשורוש לכבוד המלכה החדשה שלו? [פסוק יח']

15. מהו הקשר בין סוף פסוק יט' והתחלת פסוק כ'? (עייני רש"י)

16. מה היתה זממת בגתן ותרש "לשלח יד במלך"? [פסוק כא']

17. איך קרה שהיה מרדכי מכיר בשבעים לשונות? [פסוק כב']

18. "ותאמר אסתר למלך _____" [פסוק כג'] מה לומדים חז"ל מזה? [אבות: ו']

19. מה נכתב בספר דברי הימים? [פסוק כג']

פרק ג'

- עלית המן לגדולה וגזירתו -

1. "אחר הדברים האלה" – מה היתה "הרפואה לפני המכה"? [פסוק א']

2. לאיזה שררה גדל אחשורוש את המן ומה עשה וצוה להראות גדולת המן?

3. על מי נאמר: "לא יכרע ולא ישתחוה", ומדוע לא? [פסוק ב']

4. על מי נאמר: "ויהי באמרם אליו"? [פסוק ד']

5. מדוע החליט המן להשמיד את כל היהודים? [פסוק ו']

6. באיזה שנה למלכות אחשורוש ובאיזה חדש "הפיל פור"? [פסוק ז']

7. לאיזה חדש נפל ה"פור"?

8. איך הצליח המן לשכנע את אחשורוש לאבד את כל היהודים? [פסוק ח']

9. כמה כסף היה המן מוכן לשקול ולהביא אל גנזי המלך בשביל הסכמתו? [פסוק ט']

10. מהי תוצאות של נתינת טבעת המלך להמן? [פסוק י']

11. מי הוא "צורר היהודים"?

12. האם בקש אחשורוש השלמת הכסף שהציע המן? מה ענה לו על ענין הכסף? [פסוק יא']

13. איך הודיעו את גזרת המלך לכל המדינות? [פסוק יג']

14. "להיות עתידים ליום הזה" – לאיזה יום?

15. מה היתה תגובת יהודי שושן על הגזירה? [פסוק טו']

פרק ד' - שק ואפר -

1. איך ידע מרדכי את כל אשר נעשה? [פסוק א']

 מדוע הסכימו העליונים לכך?

2. מה עשה מרדכי כשנודע לו הגזרה?

3. מדוע לא בא מרדכי אל שער המלך? [פסוק ב']

4. מה היתה תגובת היהודים "בכל מדינה ומדינה" לגזרת המן? [פסוק ג']

5. על מי נאמר: "ויגד לו למרדכי את כל אשר קרהו"? [פסוק ד']

6. מה ענתה לו אסתר כשמרדכי צוה עליה שתבא אל המלך? [פסוק יא']

7. מה תקרה לאסתר ולבית אביה אם לא תלך לאחשורוש לבקש על היהודים?

8. מה בקשה אסתר שיעשה מרדכי לפני הליכתה אל אחשורוש? [פסוק טז']

9. על מה עבר מרדכי? [פסוק יז']

פרק ה' - השרביט הזהב -

1. "ותלבש אסתר מלכות": איך מפרש רש"י מלים אלו לפי הפשט? [פסוק א']

"ורוח לבשה את עמשי": מה בא רש"י להוכיח מזה?

2. מה עשה אחשורוש כשראה את אסתר? [פסוק ב']

3. עד איזה גבול היה מוכן לתת לה? [פסוק ג']

4. על מה נאמר: "עד חצי המלכות" (דבר שהוא באמצע)?

5. בימי מי התחילו לבנות את הבהמ"ק?

6. מה היתה בקשתה של אסתר במשתה היין? [פסוק ד']

למה הזמינה את המן?

7. מה היתה בקשתה של אסתר במשתה היין? [פסוק ה']

8. על מה נאמר: "אעשה כדבר המלך"?

9. על מי נאמר: "ולא קם ולא זע ממנו"? [פסוק ט']

10. מה המובן של: "ויתאפק"? [פסוק י']

11. מי אמר ועל מה נאמר: "וכל זה איננו שוה לי"? [פסוק יג']

12. "בכל עת... " – מדוע התרגז המן כל כך (לפי רש"י)?

13. מה היתה עצת זרש אשתו? האם הסכים אתה? [פסוק יד']

פרק ו' - הגלגל מתהפך -

1. למה "נדדה שנת המלך"? (2) [פסוק א']

2. למה בקש אחשורוש כשלא היה יכול לישון?

על מי נאמר: כששנתן נודדת אומרים לפניהם משלים ושיחות עד ששנתם חוזרת עליהם?
 (רש"י)

מהו הפשט השני של רש"י?

3. לאיזה סיפור פתחו משרתי המלך? [פסוק ב']

4. על מי נאמר "לא נעשה עמו דבר"? [פסוק ג']

5. לשם מה בא המן לחצר בית המלך החיצונה בעת ההיא? [פסוק ד']

6. מה אמר המן בלבו? [פסוק ו']

7. מה יעץ המן לעשות לאיש אשר המלך חפץ ביקרו?

מה יקראו שרי הפרתמים לפניו?

8. מי אמר אל מי: "אל תפל דבר מכל אשר דברת"? [פסוק י']

9. למה "שב" מרדכי לפי רש"י? [פסוק יב']

10. מה היתה תגובת המן כשחזר לביתו?

11. מי אמרו אל מי: "אשר החילות לנפל לפניו..."? [פסוק יג']

12. על מי נאמר: נמשלו לכוכבים ולעפר?

פרק ז' - אויב שמו מחית -

1. מה שאל אחשורוש את אסתר במשתה השני? [פסוק ב']

2. מה ענתה לו אסתר? [פסוק ג']

3. אסתר בקשה על עמה שלא יהרגו: "ואם תאמר מה איכפת לך..." מהי התשובה? [עייני פרק ח', פסוק ו']

4. על מי נאמר: "אין הצר שוה בנזק המלך"? [פסוק ד']

5. מה היה לו לעשות אם היה חושש בנזק המלך?

6. "ויאמר המלך אחשורוש..." – למה כתוב "ויאמר" ב' פעמים? [פסוק ה']

7. מה ראה המלך כשהוא שב מגנת הבית? [פסוק ח']

8. מה אמר חרבונה למלך? [פסוק ט']

9. על מי נאמר: שהכין העץ לתלות אוהבו של מלך שהציל המלך מסם המות – על איזה ענין מדובר?

10. מה עשו להמן? [פסוק י']

11. "וחמת המלך שככה" – איפה עוד נמצא הלשון הזה?

פרק ה' - ראש ימיני נשאת -

1. מה נתן אחשורוש לאסתר? [פסוק א']

2. מה עוד בקשה אסתר מאחשורוש? [פסוקים ג', ה']

3. לפיכך אין צריכין אתם להשיבם אלא כתבו ספרים אחרים כטוב בעיניכם – למה יאמינו לספרים השניים (לשון רש"י)? [פסוק ז']

4. למה אי אפשר להשיב את המכתבים הראשונים (לשון הפסוק)? [פסוק ח']

5. "ויקראו ספרי המלך בעת ההיא" – מתי? [פסוק ט']

6. הסבירי: האחשתרנים [פסוק י']

7. מה הרשה מכתב זה? [פסוק יא']

8. למה כתב "ושללם לבוז"? סוף כל סוף – למה לא לקחו שללם?

9. לפי פתשגן הכתב: לאיזה יום צריכים היהודים להיות מוכנים לנקום מאויביהם? [פסוק יב']

10. תארי לבושי מרדכי כשיצא מלפני המלך? [פסוק טו']

11. תארי את תגובת יהודי שושן על הפיכת מצבם (עייני תרגום אונקלוס).

12. הסבירי: מתיהדים [פסוק יז']

13. "ורבים מעמי הארץ מתיהדים" – למה?

פרק ט'^א
- מאפילה לאורה -

1. "ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם" – איזה יום? [פסוק א']

2. מדוע נקהלו היהודים בעריהם? [פסוק ב']

3. מי כבדו את היהודים? [פסוק ג']

4. כמה גוים נהרגו בשושן? [פסוק ו']

5. על איזו עוד שני דברים בקשה אסתר מהמלך? [פסוק יג']

6. עד איזה יום נמשכה המלחמה בשושן, וכמה אנשים נהרגו ביום ההוא? [פסוק טו']

7. כמה אנשים נהרגו בשאר המדינות? [פסוק טז']

8. מתי נחו היהודים בשושן מלהלחם? [פסוק יז']

- איזו יום נעשה "יום משתה ושמחה" ליהודים הפרזים? [פסוק יט']

- איזו יום נעשה "יום משתה ושמחה" ליהודים בעיירות המוקפין חומה?

9. תני דוגמה של עיר אם חומה.

10. איפה כתב מרדכי את סיפור נס פורים? [פסוק כ']

11. רשמי 3 מצוות של פורים מן הפסוק. [פסוק כב']

12. למה נקרא "פורים" בשמו? [פסוק כו']

13. איך כתוב בפסוק: כל הגרים שיבוא בדורות העתידים? [פסוק כז' – רש"י]

14. איך נזכרים ימים אלו (של נס פורים)? [פסוק כח' – רש"י]

15. "ונעשים" – מה עושים? (רש"י)

16. מי כתבו מגילת אסתר? [פסוק כט']

17. מה עשו מרדכי ואסתר בשנה השנית [אחרי הנס] ?

18. מהו "מאמר אסתר"? [פסוק לב' – רש"י]
